بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2016/HC-A/128
- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް:
  * ނަން: ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ)
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ހ. ވެލާނާގެ/ މާލެ * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ހ. ވެލާނާގެ/ މާލެ
  * އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: -

- އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުވި ފަރާތް:
  * ނަން: އިބްރާހީމް ހަމީދު * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ހ. ގިއްސާގެ/ މާލެ
  * އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: A036366 * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ހ. ގިއްސާގެ/ މާލެ

- ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 07 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1437 / 16 މާރޗް 2016 * ނިމުނު ތާރީޚު: 17 ރަޖަބު 1437 / 24 އޭޕްރިލް 2016

- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 389/Cv-C/2016
- ނިންމެވި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: ބިމާއި އިމާރާތް ހުސްކޮށްދިނުމާބެހޭ
- ޤަޟިއްޔާ ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 25 ފެބްރުއަރީ 2016
- ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ތާރީޚު: 29 ފެބްރުއަރީ 2016
- މައްސަލަ ބެއްލެވި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު: ޢަބްދުﷲދީދީ ފަނޑިޔާރު: ޢަބްދުﷲ ހަމީދު ފަނޑިޔާރު: ޝުޖާޢު އުސްމާން

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ނޫންކަމަށްބުނެ، އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކޮށްދިނުމަށް އެދި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ) ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވުން ބަލައިގަނެފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ހ. ގިއްސާގެ/ މާލެ އިބްރާހިމް ހަލީމްއެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ނޫންކަމަށްބުނެ، އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކޮށްދިނުމަށް އެދި، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ) ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބެލިއިރު، އެޤަޟިއްޔާއަކީ، ހ. ގިއްސާގެ/ މާލެ އިބްރާހިމް ހަލީމްއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާ ދެމެދު ވެވުނު 'މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގެ ފިހާރަކަމަކާއި ބޭ އެގްރީމަންޓް' ގެ ދަށުން، އިބްރާހިމް ހަލީމް ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ ފިހާރަ 1 މާރިޗް 2016 ގައި ހުސްކުރުމަށް ދައުލަތުން އަންގާފައިވަނީ، އިބްރާހިމް ހަލީމްގެ ފަރާތުން ފިހާރަ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ޚަރަދުކުރި ފައިސާ ދޭންޖެހޭ މިންވަރަށް ރިޢާޔަތް ނުކޮށް އެކަށީގެންވާ ނިސްބަތުން ދިނުމަކާނުލައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20، 37 އަދި 40 ވަނަ

މާއްދާގެ ދަށުން އިބްރާހީމް ޚަލީލަށް ކަށަވަރު ކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤު ޚިލާފަށް ކަމަށާއި، އިބްރާހީމް ޚަލީލްގެ ފަރާތުން ފިހާރަ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް މުދަލު ހޭދަކޮށްފައިވާ މިންވަރާއި އިބްރާހީމް ޚަލީލަށް ޤާނޫނުއަސާސީން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް [illegible]، މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައިވާ 25 ނަންބަރު ފިހާރަ އިބްރާހީމް ޚަލީލްގެ ކިބައިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އެކަށީގެންވާ ނޯޓިސްގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން 18 މަސްދުވަސް ދޭންވާނެކަމަށް ޝަރީޢަތުން ކަނޑައަޅުއްވައި ދެއްވުމަށާއި، އިބްރާހީމް ޚަލީލްގެ މުދަލު ރައްކާކޮށް ބަހައްޓަން [illegible] އެކަށީގެންވާ ތަނެއް ދައުލަތުން ދެއްވުމަށާއި، މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައި ދައުލަތުން އަލަށް ހަދާ ފިހާރައަކަށް ދިނުމުގައި އިބްރާހީމް ޚަލީލަށް އިސްކަންދިނުމަށް ދައުލަތުގެ މައްޗަށް ޙުކުމްކޮށްދިނުމަށް އެދި އިބްރާހީމް ޚަލީލްގެ ފަރާތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އަށް ދަޢުވާ ރައްދުވާގޮތަށް ދިވެހި ދައުލަތުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރެއްވުމުން ބެލުނު މައްސަލައެކެވެ.

3. މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަލާއިރު އެޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ، "ދޭންފަރު، ހ. ގިއްސާގެ/ މާލެ، އިބްރާހީމް ޚަލީލް (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރު A036366) އާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާ ދެމެދު ހެދުނު 'މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގެ ފިހާރަތަކާއި ލީސް އެގްރީމަންޓް' ގެ ދަށުން، އިބްރާހީމް ޚަލީލް ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ ފިހާރަ 1 މާރިޗް 2016 ގައި ހުސްކުރުމަށް ދައުލަތުން އަންގާފައިވުމަކީ، އިބްރާހީމް ޚަލީލްގެ ފަރާތުން ފިހާރަ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް މުދަލާއި ފައިސާ ހޭދަކޮށްފައިވާ މިންވަރަށް ބަލާއިރު [illegible] އެކަށީގެންވާ ނޯޓިސް ދިނުމަކާނުލައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20، 37 އަދި 40 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިބްރާހީމް ޚަލީލަށް ކަށަވަރު ކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤު ޚިލާފަށް ކަމަށާއި، އިބްރާހީމް ޚަލީލްގެ ފަރާތުން ފިހާރަ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް މުދަލު ހޭދަކޮށްފައިވާ މިންވަރާއި އިބްރާހީމް ޚަލީލަށް ޤާނޫނުއަސާސީން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް [illegible]، މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައިވާ 25 ނަންބަރު ފިހާރަ އިބްރާހީމް ޚަލީލްގެ ކިބައިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އެކަށީގެންވާ ނޯޓިސްގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން 18

މަސްދުވަސް ދޫކޮށްލާނަކަމަށް ޝަރީޢަތުން ކަނޑައަޅުއްވައި ދެއްވުމަށާއި، އިބްރާހީމް ހަލީލްގެ މުދަލު ރައްކާކުރަން ގުދަން ކުއްޔަށް އެކަށީގެންވާ ތަނެއް ދައުލަތުން ދެއްވުމަށާއި، މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައި ދައުލަތުން އަލަށް ހަދާ ފިހާރަތަކުން ދިނުމުގައި އިބްރާހީމް ހަލީލަށް އިސްކަންދިނުމަށް ދައުލަތުގެ މައްޗަށް އަމުރުކޮށްދެއްވުން އެދި އިބްރާހީމް ހަލީލްގެ ފަރާތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އަށް ދައުވާ ރައްދުވާގޮތަށް ދިފާޢު ދައުލަތުގެ މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ވާނީ؛

ދައުލަތުން ދައުވާއަށް އިސްނާދުކޮށްފައި ވާގޮތުގައި، މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައިވާ 25 ނަންބަރު ފިހާރަ މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އިން އިބްރާހީމް ހަލީލަށް ކުއްޔަށް 01 ފެބްރުއަރީ 2003ވ. ދުވަހުން ފެށިގެން 31 ޑިސެމްބަރު 2004ވ. އަށް 01 (އެކެއް) އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ކުއްޔަށްދީފައި ވާކަން ޝަރީޢަތަށް ހާމަވެފައިވާކަމާއި 'މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގެ ފިހާރަތަކާއި ބޯޓު އެގްރީމަންޓް' ކިޔާ އެއްބަސްވުމުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، ބުނެވިދިޔަ އެއްބަސްވުމުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބޭނުންހިނދަކުން ކުރިއްސުރެ 02 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ ނޯޓިސް ދޫކޮށްގެން އެއްބަސްވުމުގެ 1 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި 18 ފެބްރުއަރީ 2004ވ. ވަނަ ދުވަހު މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އިން ނެރުއްވި 'ހުޅަނގު ބަނދަރު ސަރަހައްދުގެ ބޯޓު' ސަރކިއުލަރ (ނަންބަރު MCPW/2004/1) ގައި ތަންތަން ހުސްކުރަން ކުރިއްސުރެ 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ނޯޓިސް ދޫކޮށްފައިވުމުގައި ބާތިލުކޮށްފައި ވާކަން އެ ސަރކިއުލަރ އިން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި އޭގެ ފަހުން 2005ވ. ވަނަ އަހަރު ފެށުމާ އެއްބަސްވުމުގައި ތަން ހުސްކުރަން ކުރިއްސުރެ 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ނޯޓިސް ދޫކޮށްފައިވުމުގައި ބާތިލުކޮށްފައި ވާކަމަށް ދައުވާކުރާ އިބްރާހީމް ހަލީލްގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގައި ބުނުމުން އެކަމާ ދައުލަތުން އިންކާރުކޮށްފައި ނުވާކަމާއި، މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައިވާ 25 ނަންބަރު ފިހާރަ ކިޔާތަނުގައި 'ހިތި ގޯވާ' ގެ ނަމުގައި ހިންގުމުގެ [illegible] ހުއްދަ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން އިބްރާހީމް ހަލީލަށް 23 ޖުލައި 2015ވ. ދުވަހު ދޫކުރެއްވި އެގްރީމަންޓްގެ ނަންބަރު TS-0091/T10/2015 ހުއްދައިން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި އިބްރާހީމް ހަލީލް ޝަރީޢަތަށް

ހުށަހަޅާފައިވާ ފައިސާގެ ރަސީދުތަކުން ތަނުގެ ކުއްޔާއި، ވިޔަފާރި ފީ އާއި، ޖީ.އެސް.ޓީ ދައްކަމުން ދައްކައި ދައްކަމުން ބަލައިގަންނަމުން ދާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި މިކަންކަމަށް ދައްކަމުން ދިޔަކަން އިންކާރުކޮށްފައި ނުވާކަމާއި،

މަދަނީ އިލްތިޒާމުތަކުގެ އެންމެ މުހިއްމު އެއް މަސްދަރަކީ އަޤްދު (ކޮންޓްރެކްޓް) ކަމާއި، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ބަލާއިރު ކޮންޓްރެކްޓަކީ ދެބަޔަކު ނުވަތަ މަތިން ޝަޚްޞުންގެ ދެމެދުގައި ހެދޭ ޝަރުޠުތަކާއި ޢުހުދުތައް ފުރިހަމަވެގެން ބަންދުވާ ބަންދުވުންތަކާއި އުފެއްދުމުގެ ހަރުދަނާ ނިޔަތުގައި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާއި ޤަބޫލުކުރާ ޤަބޫލުކުރުމުގެ މައްޗަށް އަންނަ އެއްބަސްވުމެއްކަމާއި، އަދި ޤާނޫނު އެގްރީމެންޓްތަކާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ކޮންޓްރެކްޓަކީ ވަކިވެފައި ގޮތަކަށް އޮތުން ނޫނިކަން ލާޒިމްކޮށްފައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނު) އަށް ބެލުމުން އޮތުމުން ކޮންޓްރެކްޓެއް ލިޔުމުން ނުވަތަ އަނގަބަހުން ނުވަތަ ޢަމަލުން ވެވިދާނެކަމާއި، އެކަންކަމުން އިބްތިދާއީ ނަތީޖާ އާއި ދައްކަމާގުޅޭ ކަނޑައަޅާފައިވާ ސިވިލްކޯޓުން ދެފަރާތުގެ އިއްތިފާޤުގައި ބަޔާންކުރެވޭކަމާއި، އެ ގޮތަކީ އިބްތިދާއީ ހުކުމް ކުރި ދުވަހު ޝަރީޢަތުގެ ނިމުމުގައި ގެއްލުމާ ގުޅިގެން އިބްތިދާއީ ހުކުމުން ލިބުމާއި އަދި ހަވާލާދީފައިވާ ދަރަނިކަމުގެ ބަދަލުގައި ބަލައިގަނެވެނީ ދައްކަން ޖެހޭ 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހަށްވުރެ ގިނަ ހުރިހާ ކުއްޔާއި ކޮމްޕެނީގެ އިންސާފުވެރިކަމާއި ދެފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ އުސޫލާ ޚިލާފުވެގެންނެވެ؛

މާލޭ ހުކުމުގެ ބަދަލުކުރުމާ 25 ނޮވެމްބަރު ފިޔަވައި ހުކުމްކުރުން 18 މަސްދުވަހުގެ ނޯޓިސް ދެއްވުން ދިނުމަށް ކަނޑައަޅާ ދައްކާފައިވާ ދައްކަވާ ކުރި ދައްކާ އިބްތިދާއީ ހުކުމް އިޖުރާޢަތުގެ ބަޔާނުގައި ސަރީޙަވުން ކަނޑައަޅާފައިނުވާ ހުކުމާ ނޯޓިސް، ނަމަވެސް 01 މާރިޗު 2016ގެ. ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް މާލޭ ހުކުމުގެ ބަދަލުކުރުމާ 25 ނޮވެމްބަރު ފިޔަވައި 04 ފެބްރުއަރީ 2016ގެ. ދުވަހު އިބްތިދާއީ ހުކުމަށް ތަންފީޒުކުރުމާ ނޯޓިސް އަށް 03 މަސްދުވަހުގެ ކުރީ މުއްދަތުގެ ނޯޓިސްކަމަށްވާތީ. އެ ނޯޓިސް އަށް ބެލުމަށް ނޯޓިސް ދިނުމުގެ ކުރިން ހަމަހަމަ، ދައުލަތާ އިބްތިދާއީ ހުކުމުގެ ގޮތުން ގެއްލުން ލިބުމަކަށް ހުށަހެޅުން

އެކަށީގެންވާ ތަނެއް ދައުލަތުން ދިނުމަށް ދައުލަތުގެ މައްޗަށް އަމުރުކުރާނެ ތަނެއް މިހިނދުގައި ނެތްކަމާއި، އަދި މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައި ދައުލަތުން އަޅަން ހަދާ ފިހާރަތައް ދިނުމުގައި އިބްރާހީމް ޚަލީލް އަށް އިސްކަންދޭންޖެހޭ ހަމައެއް ނެތްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ބާޠިލުކޮށްދެއްވުމެވެ" މިފަދައިންނެވެ.

4. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ނޫންކަމަށްބުނެ، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ) ގެ ފަރާތުން 04 (ހަތަރެއް) ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅައި އިސްތިއުނާފާ ބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކަވާފައެވެ.

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން މަޢުލޫމާތު ގޮތުން ދައުވާއާ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު ދައުލަތަށް ދެއްވުމަކާ ނުލައި، މައްސަލައިގެ ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ ދައުވާއަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ދިފާޢުގެ ފުރުޞަތު ދައުލަތަށް ދެއްވާ ގޮތަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޢަދުލުވެރިކަމާއި ހަމަހަމަކަމާއި ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ މަބާދިއާއި ޝަރީޢަތް ކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންވާ އާންމު އިޖުރާއަތުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދައުލަތާއި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތާ ދެމެދު ސިވިލް ކޯޓުން އެއްބަސްވުމެއް ލިޔުއްވާކަމަށް މައްސަލަ ބެއްލެވި ޤާޟީ ނިންމަވާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އިސްތިސްނާ ޙާލަތު ކަމުގައިވާ "ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ"، ކޮންޓްރެކްޓެއް ވަކި މިވެނި ގޮތަކަށް އޮތުން ލާޒިމް އެއްޗެއް ނޫންކަމަށް އޮންނަ ޙާލަތަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމަކާ ނުލައި، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤަވާއިދުގެ 6.05 ވަނަ

މާއްދާގެ (ދ) އާ ޚިލާފަށް، ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިޚްތިޔާރު ހިނގާ ސަރަޙައްދުގައި ހިމެނޭ ދައުލަތުގެ ބިންތައް ކައުންސިލްތަކާ ޙަވާލުކުރުމުގެ ޤަވާއިދުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން މާލޭ ހުޅަނގު ދެކުނު ސަރަޙައްދުގެ ބިންތައް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގއަށް ނުދެމުން އެއިގެން ނިކުންނާނެ ނަތީޖާއަކާއި މައްސަލައިގެ ޙަޤީޤަތްތަކަށްވެސް ބެއްލެވުމެއް ނުވިކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، ޢާންމު އުޞޫލެއްގެ ގޮތުން، މަދަނީ ޝަރީޢަތްތަކުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ ނުވަތަ “Onus Probandi” އުފުލުމުގެ ޒިންމާއަކީ ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމާއި، ދައުވާއެއްގައި އެއް ޚަސްމަކު އަނެއް ޚަސްމާ ކުރިމަތިކުރާ "ދަފްޢު" (plea) ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭ ފަރާތަކީ އެ "ދަފްޢު" ކުރާ ފަރާތެއްކަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވޭ ނުކުތާތަކުގެ (ނ) ގައި އޮންނަ އޮތުމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ދައުވާގެ މައްޗަށް ކުރިމަތިލާފައިވާ އެންމެހައި ދަފްޢުތައް ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ ޙުދް ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެއްކަމުގައި ވީނަމަވެސް ދައުވާކުރާ ފަރާތާއި ދައުލަތާ ދެމެދު އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކޮށްދޭނުމުގެ ގޮތުން އެއްވެސް ލިޔުމެއް ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިނުވާއިރު، މާލޭ މުނިސިޕަލިޓީ އާއި ގ. ފުއްމާގެ/ މާލޭ ހާމިދު ޙުސައިން އާ ދެމެދު 2005 ވަނަ އަހަރު ވެފައިވާ، މައްސަލައާ ގުޅިގެން ނޫން އެއްބަސްވުމަކާ ދިމާއިރުކޮށް، ދައުލަތާއި ދައުވާކުރާ ފަރާތާ ދެމެދު 2005 ވަނަ އަހަރު އެއްބަސްވުމެއްގައި ސޮއިކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

- ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވޭ ނުކުތާތަކުގެ (ބ) ގައި ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަށް ދިފާޢަށް 27 ދުވަހުގެ ނޯޓިސްއެއްކަމަށް ދޭން ހުށަހެޅުނު އެކަށީގެންވާ އިސްތިއުނާފު މުއްދަތެއް އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަށް

ދިނުމަކީ ދައުލަތަށް އެކަމުން ބޮޑު ގެއްލުމެއް ވާކަމެއް ނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ މައްސަލައިގެ ބަޔާންކޮށްދޭ ހިތްވަރުކަމާ ބުނުން ހުރަހެއް ނުކުތާއެވެ.

5. މިމައްސަލާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކާއި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްނުވާކަމަށްބުނެ، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް އޮފީސް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ) ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައިގެން، މިމައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ، މިޤަޟިއްޔާއިން ބެލެވުނު މިދާ މައްސަލާގައި ގ.ފުއްޓާގެ ޙާމިދު ޙުސައިނާއި މާލެ ދަރްވަޒު. ނަންބަރު 4658 ޢަބްދުއްރަޝީދު އިސްމާޢީލްގެ މަސްވެރިކަމު ހިފެނި ކަންކަން ހިފެނުކަމަށް ބުނެ، މިމައްސަލައިގެ ބޭރުން ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް އެދި ގ.ފުއްޓާގެ ޙާމިދު ޙުސައިނާއި މާލެ ދަރްވަޒު. ނަންބަރު 4658 ޢަބްދުއްރަޝީދު އިސްމާޢީލް ހުށަހަޅާފައި◌ވާކަމާއި، ނަމަވެސް މިމައްސަލައަކީ ހ.ގިލްސާގެ އިބްރާހީމް ހަލީލަން މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައިވާ 25 ނަންބަރު ފިހާރަ ކުއްޔަށް ދޫކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސްއާ ދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުމާއި، އެއްބަސްވުމުގެ ފަހުން އުފެދުނު ކަންތައްތަކަކާ ގުޅޭ، އިބްރާހީމް ހަލީލާއި ދިވެހި ދައުލަތާ ހިލާފު މައްސަލައެއްކަން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި އިބްރާހީމް ހަލީލްގެ ވަކީލުން ހުށަހެޅި ދައުވާ ޤަބޫލުކުރައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ވަކީލުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި މިމައްސަލައަށް ބެލުމުން އެނގެންހުރިކަމުން، މިމައްސަލާގައި ގ.ފުއްޓާގެ ޙާމިދު ޙުސައިނާއި މާލެ ދަރްވަޒު. ނަންބަރު 4658 ޢަބްދުއްރަޝީދު އިސްމާޢީލްގެ މަސްވެރިކަމު އޮތްކަމަށް ނުފެންނާތީ، މިމައްސަލައިގެ ބެލުމަށް ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އެފަރާތްތަކަށް ދިނުމަށް ޝަރީޢަތަށް ނުފެންނަކަމެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ކަމަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާއަކީ، ހ.ގިއްސާގެ މާލެ އިބްރާހީމް ޚަލީލްއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާ ދެމެދު ވެފައިވާ މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގެ ފިހާރަތަކާ ބެހޭ އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން އިބްރާހީމް ޚަލީލް ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ ފިހާރަ 1 މާރިޗު 2016 ގައި ހުސްކުރުމަށް ދައުލަތުން އެންގުމާ ގުޅިގެން، އިބްރާހީމް ޚަލީލް ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ 25 ނަންބަރު ފިހާރަ އިބްރާހީމް ޚަލީލްގެ ކިބައިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އެކަށީގެންވާ ނޯޓިސްގެ މުއްދަތުގައި 18 މަސްދުވަސް ދޭންވާނެކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަކާއި، އިބްރާހީމް ޚަލީލްގެ މުދަލު [illegible] [illegible] [illegible] އެކަށީގެންވާ [illegible] [illegible] ދިނުމަކާއި، މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައި [illegible] [illegible] ފިހާރައިގެ ދިނުމުގައި އިބްރާހީމް ޚަލީލަށް [illegible] ދައުލަތުގެ [illegible] [illegible] އަދި އިބްރާހީމް ޚަލީލް ހުށަހެޅި [illegible] [illegible]،

އެމައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ، 01 މާރިޗު 2016 ގެ ނިޔާގައި މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައިވާ 25 ނަންބަރު ފިހާރަ ހުސްކުރަން 04 ފެބުރުއަރީ 2016 ދުވަހު އިބްރާހީމް ޚަލީލަށް ފޮނުވި ނޯޓިސްއަކީ 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތެއްގެ ނޯޓިސްއެއްކަމަށް ވާތީ އެނޯޓިސްއަކީ ބާޠިލް ނޯޓިސްއެއްކަމުގައި ކަނޑައެޅުމަށް [illegible] އެމައްސަލާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުން ބެލުމުން އެނގެންއޮންނަކަމެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން، މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން ފުރަތަމަ އެކޯޓަށް ހާޒިރުކުރެވިފައިވަނީ 28 ފެބުރުއަރީ 2016 ގައި އެކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ހިއަރިން ކަމާއި، އެދުވަހު ދެފަރާތުގެ ދުވަހުގައި މައްސަލަ [illegible] އެމައްސަލައަކީ [illegible] [illegible] މައްސަލައަކަށްވާތީ، ޤަވާއިދުން ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށްފަހު ޝަރީޢަތުން އެމައްސަލާގައި [illegible] ކަނޑައަޅުއްވަން ކަމާބެހޭ ހިއަރިން 28 ފެބުރުއަރީ 2016 29 ވަނަ ދުވަހު އެމައްސަލަ [illegible]، އަދި އެމައްސަލައާ ގުޅިގެން ދެވަނަ [illegible]

ފެބްރުއަރީ 2016 ވަނަ ދުވަހު ބާއްވައި، ހަމަ އެދުވަހު މައްސަލާގައި ޙުކުމް ކޮށްފައިވާކަމާއި، އެޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، އެމައްސަލަ ޙައްލުކުރެވިގެންނުވާތީއާއި ވަގުތީ އަމުރެއް ހިމެނޭ މައްސަލައަކަށްވާތީ ކަމާބެހޭ ސޯޝަލްސަރވިސް މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް އަދި ދެފަރާތުންވެސް ބާންދީފައިވާކަން އެނގެންނެތްކަމާއި، އަދި މައްސަލައިގެ ދަރިވާ ކުދިން، ވަގުތީ އަމުރަކީ އެދި އިބްރާހީމް ނަޖީބް ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމަނާފައިވާއިރު، 29 ފެބްރުއަރީ 2016 ވަނަ ދުވަހު ދައުލަތުން "ވަގުތީ އަމުރާބެހޭ ގޮތުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ޖަވާބު" ހުށަހަޅައި މަސައްކަތް ކޮށްފައިވާކަމާއި، މިދެންނެވުނު ޙާލަތުގެ އިތުރުން ދައުލަތުން މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިތުރުވާހަކައެއް ދައްކައި އަދި މައްސަލަ ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] އިތުރުން މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިތުރުވާހަކައެއް ދައްކާފައިވާކަން އެޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެންނެތުމަކުންނާއި، އެމައްސަލާގައި ސިވިލް ކޯޓުން ޙުކުމްކުރައްވާފައިވަނީ ދައުލަތުން މައްސަލާގައި ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް ފުދޭ ފުރުސަތު ދިނުމަކާނުލައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އާ ޒިޔާރަތް ކަމަށް ބުނެ ދައުލަތުގެ ދިފާޢުކުރުމުގެ ޙައްޤުގެ ހުރަހަކަށްވާތީ، ދިފާޢުކުރުމުގެ ޙައްޤުގައި މިމައްސަލަ ބެލުނު މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ދިޔައިރު ދައުލަތުން މައްސަލާގައި ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި ފުރުސަތުދީފައި، ވާހަކަ ދައްކާފައިވާކަން އެނގޭކަމެވެ.

(ރ) ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން، އިބްރާހީމް ނަޖީބާއި ދައުލަތާ ދެމެދު އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން އެއްވެސް ހެއްކެއް އިބްރާހީމް ނަޖީބުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމާއި، ދައުލަތާއި އިބްރާހީމް ނަޖީބާ ދެމެދު ސިޔާސީ ގޮތުން އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާކަމަށް އެޤަޟިއްޔާއިން ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު،

މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރު ސަރަހައްދުން 25 ނަންބަރު ފިހާރަ ހ.ގިއްސާގެ މާލު އިބްރާހިމް ޚަލީލް އަށް ކުއްޔަށް ދިނުމާގުޅޭގޮތުން އިބްރާހިމް ޚަލީލްއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސް އާ ދެމެދު 23 ޑިސެމްބަރު 2003 ގައި އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާކަމާއި، އެއެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތަކީ 01 ޖެނުއަރީ 2003 އިން 31 ޑިސެމްބަރު 2004 އަށްކަން އެއެއްބަސްވުމަށް ބެލުމުން އެނގެންއޮންނަ ކަމާއި،

އެއެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން، މާލޭ ހުޅަނގު ބަނދަރުގެ ސަރަހައްދަކީ ސަރުކާރުން ވަކިގޮތަކަށް ޕްލޭންކޮށް، އެޕްލޭންގެ ދަށުން އިމާރާތްކުރުމާބެހޭ މަސައްކަތްތަކެއް ފަހުން ނުވެ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ހަމަޖެހިފައިވާތީ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައި ހުރި 50 ފިހާރައާއި، ކަންނޭލިއަރުކޮޅާއި، ޕްރީފެބްއާއި އޮފީސްތަކުގެ ވެރިންނާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސްއާ ދެމެދު ކުރެވިފައިވާ އެގްރީމަންޓުތައް ހަމަވެފައިވީނަމަވެސް 2004 ވަނަ އަހަރަށް އެގްރީމަންޓު އައުކުރާނެކަމަށާއި، ހަމަޖެހިފައިވަނީ އަލުން އެގްރީމަންޓު އައު ނުކުރާގޮތަށް ކަމަށާއި، ނަމަވެސް ކުރިއަށް އޮތްތާނގައިވެސް ބަދަލު ކުރަމުންގެންދަންވާނީ 2003 ވަނަ އަހަރު ކުރުމުން އެއްބަސްވުމުގެ މާއްދާތަކާއި ޚިލާފުނުވާގޮތުގެމަތިންކަމާއި، ސަރުކާރުން ޕްލޭންކުރައްވާ ގޮތަށް ހުޅަނގު ބަނދަރުގެ ސަރަހައްދު އިމާރާތްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދާނަމަ ތާވަލާ އެއްގޮތަށް މަރުޙަލާތަކަށް ބަހާ ފޭސްތަކަށް ހަމަޖެހިފައިވާކަމަށާއި، 50 ފިހާރައާއި، ކަންނޭލިއަރުކޮޅާއި، ޕްރީފެބްގެ ތެރެއިން އެފަރާތަކު އިމާރާތްކުރުމަށް ސަރުކާރަށް ބޭނުންވާ ސަރަހައްދުގައި ހިމެނޭ ތަންތަން އެތަންތަނުގައި ހުރި އެފަރާތުގެ ތަކެތި ހުސްކޮށް އެތަންތަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސްއާ ހަވާލުކުރުމުގެ ނޯޓިސް 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަސްކުރިން ދޭނެކަމަށާއި، އެނޯޓިސް ލިބުމުން އެފަރާތަކު ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި އެތަންތަން ހުސްކޮށް އެމިނިސްޓްރީއާ ހަވާލުކުރަންޖެހޭނީ އެކަމަށް ތައްޔާރުވެގެން ތިބުމަށް ފަސޭހަވާނޭގޮތަށްކަން މުއްދަތަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޕަބްލިކް ވަރކްސްގެ ނަންބަރު MCPW/2004/1 (18 ޖެނުއަރީ 2004) ސަރކިއުލަރ ނެރެފައިވާކަން އެނގެންއޮންނަކަމާއި،

އެސޯސިއޭޝަންގެ ގަވާއިދު، 01 ޖަނަވަރީ 2006 އިން ފެށިގެން މާލޭގެ ހުޅަނގުދޮށުން ބަނދަރުގެ އެއްގަމު ސަރަޙައްދު މާލެ މުނިސިޕަލްޓީއާއި ޙަވާލުކުރުމާ ގުޅިގެން މާލެ މުނިސިޕަލްޓީއާއި މާލެ ހުޅަނގު ބަނދަރުގައި ހުރި ތަންތަނުގެ ވެރިންނާއެކު އެއްބަސްވުން ހަދައިފައިވާކަމަށް ބުނެ އިބްރާހީމް ޚަލީލްގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުންތަކާއި ހުށަހެޅިފައިވީނަމަވެސް، އެއެއްބަސްވުންތަކަކީ ވަކި ވަކި ފަރާތްތަކާއެކު ހެދިފައިވާ އެއްބަސްވުންތަކާއި، އެއެއްބަސްވުންތަކުން އިބްރާހީމް ޚަލީލާއި މާލެ މުނިސިޕަލްޓީއިން އެއްބަސްވުމުގައި ވެފައިވާކަން އެނގެންނެތްކަން ފާހަގަކުރެއްވޭއިރު، މާލެ ހުޅަނގު ބަނދަރު ސަރަޙައްދުގެ 25 ނަންބަރު ފިހާރަ އިބްރާހީމް ޚަލީލްއަށް ކުއްޔަށް ދިނުމަށް މާލެ މުނިސިޕަލްޓީއާއި އިބްރާހީމް ޚަލީލާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި އިބްރާހީމް ޚަލީލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެއްވޭކަމާއި،

އޭގެ ފަހުން، 2014 މާރިޗު 25 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއިން މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލާއި ޙަވާލުކޮށްފައިވާ ބައެއް ބިންތައް، ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިޚްތިޔާރު ހިނގާ ސަރަޙައްދުގައި ހިމެނޭ ދައުލަތުގެ ބިންތައް ކައުންސިލްތަކާ ޙަވާލުކުރުމުގެ ޤަވާއިދުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރަށް ދިރާސާކޮށްގެން، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ދަށަށް ބަދަލުކޮށް، ބަދަލުކުރުމުން ބިންތަކުގެ ތެރޭގައި ހުޅަނގު ދޮށުން ބަނދަރު ސަރަޙައްދުގައި ހިމެނޭ ބިންތައްވެސް ހިމެނޭގޮތަށް، އެހެންކަމުން އެބިންތަކާ ގުޅޭގޮތުން އޭރު އެއްވެސް ފަރާތަކުން މުޢާމަލާތެއް ކޮށްފައިވާނަމަ، އެމުޢާމަލާތްތަކަކީ އެސްޓޭޓް މެނޭޖްމަންޓް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ 26 ޖޫން 2014 ވަނަ ދުވަހުގެ އޮފީސް ބަންދުވުމުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުމަށާއި، އަދި އެއާ ހިލާފަށް، އެކަމުން ބިމާއި ގުޅޭގޮތުން އެއްވެސް މުޢާމަލާތެއްކަން އެފަރާތަކަށް ލިބިދާނެ ގެއްލުމަކަށް ނުވަތަ ދަޢުވާތަކަކަށް އެމިނިސްޓްރީއިން ޒިންމާނުވާނެކަމަށް އަންގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ނަންބަރު (IUL)38-ASI/138/2014/47 އިޢުލާނުން އިޢުލާނުކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި މިއިޢުލާނުގައި އެބިންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކުރެވިފައިވާ މުޢާމަލާތްތަކާ ބެހޭ އެއްގޮތަށް ހުށަހެޅުއްވުމަށް ފުރުސަތުދީ، 17 ޖުލައި 2014 ގެ ނިޔަލަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ނަންބަރު (IUL)38-ASI/138/2014/50

އިޖުރާތުން އިތުރުކޮށްފައިވާކަން އެނގެންއޮންނަކަމުން، މިދެންނެވުނު ދެ އިޖުރާއާ ގުޅިގެން އިބްތިދާއީ ނަތީޖާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ކަރަހަ މުއާމަލާތްތައް ކޮންޓްރެކްޓުގައިވާކަން އެގްރީމެންޓް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ދައުލަތުގެ ވަކާލާތުކުރާ ފަރާތުން އެނގެންއޮންނަކަމުގެ.

(ބ) ފަސްވަނަ ކަމަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު)ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި، ޤާނޫނު އެހެން ގޮތަކަށް [illegible] ކޮންޓްރެކްޓެއް ފަހިކިފުނި ގޮތަކަށް އޮތުން ޖާގިލު އެއްގަޑިއަކުންކަމުން ބާރުނުކުރެވޭނެކަމާއި، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ގަވާއިދުގެ 6.05 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި، ދައުލަތުގެ ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ކުއްޔަށް ދޫކުރަންވާނީ ކުއްޔަށް ހިފާފަރާތާއި ކުއްޔަށް ދޫކުރާފަރާތާ ދެމެދު ލިޔުމުން ކުއްޔަށް ދޫކުރުމުގެ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުންކަމުން ބާރުނުކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި އެގޮތަށް އެއްބަސްވުމެއްގައި ހުށަހަޅަންވާނެ މަޢުލޫމާތުތައް އެމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފުލިބިފައިވާ މައްސަލާގައި، މާލޭ ހުޅުމާލޭގެ ބަނދަރުގައިވާ 25 ނަންބަރު ފިހާރަ އިބްރާހީމް ހަލީމަށް ކުއްޔަށް ދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ދައުލަތާއި އިބްރާހީމް ހަލީމާދެމެދު 23 ޖަނަވަރީ 2003 ގައި ވެވުނު އެއްބަސްވުން ފިޔަވައި އެދުވަހުގެ ދުސްތޫރުގައި މާލިއްޔަތު ގަވާއިދުގައި ބާރުނުކުރާފަދަ އެއްބަސްވުމެއް ވެވިފައިވާކަން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުން އެނގެންނެތްކަމާއި، އަދި ދައުލަތާއި އިބްރާހީމް ހަލީމާދެމެދު 23 ޖަނަވަރީ 2003 ގައި ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު 31 ޖަނަވަރީ 2004 ގައި ހަމަވެފައިވާކަން އެއެއްބަސްވުމުން ބެލުމުން އެނގޭކަމެވެ.

އެހެންކަމުން، އިސްވެދެންނެވުނު ސަބަބުތަކާއި އެއްގޮތުން ހުކުމުން، 01 މާރިޗު 2016 ވަނަ ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް މާލޭ ހުޅުމާލޭގެ ދުކާނު ބަނދަރުގައިވާ 25 ނަންބަރު ފިހާރަ ހުސްކޮށްދިނުމަށް 04 ފެބްރުއަރީ 2016 ވަނަ ދުވަހު އިބްރާހީމް ހަލީމަށް ފޮނުވާފައިވާ ނޯޓިސްއަށް 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހަށް ވުރެ ކުރު ނޯޓިސްއެއްކަމުގައިވާތީ އެނޯޓިސްއަކީ ބާތިލު ނޯޓިސްއެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު

389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަމަށް މިމައްސަލަ މިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންނަށް އިއްތިފާޤުވެވިފައިވެއެވެ.

- **ޙުކުމް:-**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކޮށްދިޔަ ސަބަބުތައް އެފަދައިން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 389/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށް، މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްދީމެވެ.